

ДО: Министъра на Околната Среда и Водите
Борислав Сандов

КОПИЕ ДО:
Заместник министъра на ОСВ
Мария Ачкова

Директорите на БДДР, БДИБР, БДЗБР и БДЧР

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Относно: **Планове за Управление на Речните Басейни /ПУРБ/ 2022-2027**
И
Планове за Управление на Риска от Наводнения /ПУРН/ 2022-2027
на всички РБУ в РБългария

Подател: Сдружение „Балканка”, гр. София, ул.Александър Малинов №87
Чрез своя представител: Димитър Йорданов Куманов
Адрес за кореспонденция: София, ж.к.Стрелбище, бл.8, вх.Д, ап.87
Тел.0887 931 241 dkoumanov@abv.bg

Уважаеми г-н Сандов,

Във връзка с изготвянето на новите ПУРБ и ПУРН 2022-2027 на всички РБУ в страната, което е безкрайно закъсняло, **на първо място настояваме да се изготви актуализиран график за приемането на ПУРБ и ПУРН**. Така заинтересованата общественост ще се запознае с възможностите и етапите, на които ще може да се включи, както с предлагането на мерки и действия към тях, така и в обществените обсъждания впоследствие.

Графикът трябва да включва всички дейности, включително изготвянето на ЕО и ОСВ и обществените обсъждания по тях, до приемането на тези стратегически документи от Министерски Съвет, като така ще се създаде възможност за търсене на отговорности за спазването на новите срокове, иначе планове няма да станат готови и до края на 2027г., както я караме.

ВАЖНО:

Разработването на актуализирани графици не е въпрос само на наше или на Басейновите дирекции желание или нежелание. То произтича пряко като задължение по член 14, параграф 1, предложение а) от ДИРЕКТИВА 2000/60/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА /Рамковата Директива за Водите на ЕС/.

Досегашните графици отидоха в коша още в средата на миналата година, когато изтече срокът по тях за публикуване на Междинния Преглед. В момента нещата едва помръдват при невалиден график, а нов график **НЯМА!** Предупреждаваме Ви, че това е порок, който представлява опит за препятстване участието на гражданите, и поради който всеки ПУРБ може да бъде атакуван в съда

от недоволни инвеститори след като е приет, и всеки съд ще отмени всеки Ваш ПУРБ, ако той е изготвен на базата на фалшивия стар и умрял график.

Ако не искаме прекалено много, няма да е зле да бъде потърсена и отговорност от лицата, заради действията и/или бездействията на които се провалиха сроковете по досегашните графици

И така, по-надолу представяме предложения за допълнителни мерки и действия в новите ПУРБ и ПУРН, които да бъдат включени в Националния каталог от мерки, или пък предложения /малко на брой/ за изменение на съществуващи мерки и действия. Те са базирани на изключителния ни опит, натрупан от съвместните ни дейности с органите на МОСВ през изтеклия вече период на действие на предходните ПУРБ и ПУРН.

I. ОБЩИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. Предложение за ПУРБ 2022-2027:

1.1. Съвместно с МЕ да се изготвят и включат към ПУРБ интерактивни карти на натиска от минното дело по речни басейни, в които да има следните слоеве:

Слой №1 - всички стари, недействащи мини и кариери, включително и хвостохранилищата им, които са закрити, рекултивирани и не рекултивирани.

Слой №2 - всички действащи мини и кариери за добив на подземни богатства, включително и хвостохранилищата.

Слой №3 - всички площи за търсене и проучване за бъдещи мини и кариери за добив на подземни богатства от всички видове.

Слой №4 - карта на зоните от мрежата Натура 2000.

Отговорни институции - МОСВ, МЕ, БД, ИАОС

Слоеве трябва да могат да се наслагват, включват и изключват, тъй като ние се страхуваме, че е възможно съществуващи подобни ИП да се припокриват с площите за търсене и проучване на нови подобни ИП, а и самите площи за търсене понякога се припокриват - например площ Блок 1-25 Враца запад и площ ЕЕ-3 в района на северозапада.

Крайно желателно е тези карти да съдържат линкове към цялата информация за всяко отразено ИП в тях. Например - данни за инвеститора, срокове и статус - действащ или изтекъл и т.н.

1.2. Да се изготвят коректни карти на натиска от водовземане от повърхностни водни обекти, в които да се отразят всички водохващания на НЕК ЕАД /около 500 парчета/ за безбройните им каскади. Ако от НЕК дадат по-малко от 500 точки, значи лъжат и прикриват данни.

1.3. Да се осигури пълнота и се приведат регистрите на разрешителните за водовземане от подземни води и регистрите на кладенците за собствени потребности на гражданите в съответствие с нормативните изисквания и да се изготвят коректни интерактивни карти на натиска от водовземане, включително на разрешения чрез процедурите по ОВОС, но още нереализиран натиск от водовземане за всяко подземно водно тяло, вкл. сумарния натиск от кладенци за собствени потребности на гражданите в съответните населени места.

Мотиви:

Регистрите са регламентирани в Закона за водите и наредбите към него още от 2000 г. Привеждането им в съответствие е включвано многократно като мерки в

ПУРБ, но са все така непълни и неинформативни, а те са основния източник на информация за преценка на възможността за издаване или ограничаване на нови разрешителни във връзка с разполагаемите ресурси на ПВТ, за процедурите по ОВОС и ОС, при установяване на проблеми, предизвикани от прекомерно черпене и мерки за разрешаването им.

На база на пълните и актуални регистри да се съставят интерактивни карти, включително с линк към съответните разрешителни.

Информационната система за водите на интернет страницата на ИАОС за съжаление не изпълнява тези функции и вместо информация, предоставя дезинформация на бизнеса и гражданите.

1.4. Да се изготвят интерактивни карти за вече установения и за разрешения включително чрез процедурите по ОВОС, но още нереализиран натиск върху химичното състояние на подземните водни тела, включително с данни за източника и характера на натиска и емитираните вещества.

Мотиви:

Натискът, който вече причинява или може да причини замърсяване на подземните води - пряко или непряко/чрез просмукване през почвата/, е изключително важен, особено когато се обосновават санитарно-охранителни зони около съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и за да се създаде възможност да се планира адекватен и изчерпателен мониторинг, съгласно законовите изисквания. Тази информация е необходима и при извършване на ОВОС и ОС, както и за определяне на риска съгласно новата Директива за питейните води. Информацията ще се ползва и при консултациите с обществеността, тъй като ясно ще се виждат пропуснатите и не взети предвид източници на натиск.

1.5. Да се публикуват още сега и да се включат в ПУРБ и всички методически документи от споразумението със Световната Банка, които би трябвало и да се обсъдят с обществеността, а може и никога да не ги видим, както е тръгнало.

2. Във връзка с изготвянето на ПУРН всяка БД да изготви карти на "почистването" на речните корита през последните 15 години, съдържащо следните слоеве:

Слой №1 - всички участъци, за които са издавани положителни становища за допустимост и/или разрешителни за ползване на ПВО за изземване на наносни отложения, в които изземването вече е осъществено, включително и колко разрешителни са издавани за всеки участък през годините - така ще се види, че има участъци, в които кражбата на баластра е разрешавана непрекъснато, понякога повече от пет пъти един след друг. Да се уточни разрешената дълбочина на изземване И действителната, която е иззета.

Слой №2 - всички участъци, за които в момента имат положителни становища за допустимост и/или издадени разрешителни за ползване на ПВО с разрешените дълбочини, при които "почистването" не е започнало.

Слой №3 - всички рискови участъци, застрашени от аварии на техническата инфраструктура - мостове, подпорни стени, подкопани противоерозионни прагове и т.н. - информацията да се вземе от АПИ. Други бентове, прагове и т.н. в лошо техническо състояние - информацията да се вземе от самите БД.

МОТИВИ:

Гореописаните картни материали ще дадат ясна представа за натиска от замърсяване, хидроморфологични промени, незаконна сеч на крайбрежна

растителност и кражба на дънни седименти по реките у нас и така ще се даде възможност за едновременно отчитане на кумулативните ефекти, което е важно за изготвянето на ЕО и на ОСВ на новите планове. Така например, при изготвянето на ЕО и ОСВ на предишните планове, водохазанията за деривационните канали на НЕК ЕАД /около 500 парчета/ изобщо не бяха отчетени, което значи, че тези оценки бяха напълно фалшиви.

II. Специфични предложения

A. МЕРКИ В ПУРБ

Ние намираме, че както са формулирани в Националния каталог съществуващите в досегашните ПУРБ мерки, те са много добри и ако бяха подплатени с адекватни на поставените цели действия, и най-вече - ако тези действия бяха изпълнявани от Басейновите дирекции или пък ако не бяха нарушавани разните там забрани от същите БД, щеше да се постигне безспорно положителен резултат от прилагането на ПУРБ. Такъв резултат не беше постигнат, отчасти заради това, че предписаните действия към мерките не бяха достатъчно ясно формулирани и създаваха възможности за заобикалянето им, и отчасти защото някои Басейнови целенасочено нарушаваха някои забрани и ограничения, за което сме ги осъждали. Друг основен проблем е, че тези действия, които изискваха капиталови разходи, не бяха изпълнявани поради липсата на пари!

Освен това, като много важна част от новите ПУРБ, ние очакваме Вие да отразите и мерки, които да включват преразглеждане на разрешителните съгласно чл.50а относно съответствието с целите за опазване на околната среда по чл. 156а от Закона за водите, когато данните, оценките или другата информация/с която сме ви засипвали през годините досега/ показват, че целите не се постигат или съществува риск от влошаване на състоянието, или когато са констатирани несъответствия между хидроморфологичните условия и екологичното състояние на водно тяло, или за водното тяло са обосновани изключения , изискващи изпълнение на определени условия, които не се изпълняват, както много добре знаете.

Видовете и отделните мерки и техните точни наименования няма да излагаме тук, НО всички те са свързани с намаляване на замърсяването от точкови и дифузни източници за повърхностните и подземни водни тела, мерки за намаляване на хидроморфологичния натиск върху реките, за намаляване на ерозията и нарушаването на естественото състояние на коритата на реките и крайбрежните заливаеми ивици и т.н. и т.н.

Затова молим, по действията, които предлагаме тук, да разпознаете всяко от тях към коя мярка да бъде включено. Иначе, ако описваме първо мерките и после действията, този документ ще стане прекалено обемист и ще заприлича на ПУРБ, който всъщност Вие трябва да ни напишете, според нас.

Освен това, ние знаем, че консултантът - Световната Банка - щял да ни напише нов Национален Каталог от мерки. Съдейки по качеството на Междинния преглед на значимите проблеми, новият каталог няма да струва нищо. Още повече че в процесния Преглед имаше някъде текстове, че досегашните мерки били много строги...? Това е абсолютно невярно и то се познава по факта, че не е постигнато никакво подобрене на екологичното и химичното състояние на повърхностните водни тела и респективно - на количественото и химично състояние на подземните водни тела. Напротив, поради влошаване на състоянието на подземните водни тела, през периода на действащите ПУРБ десетки източници за ПБВ бяха или изцяло загубени, или с влошено състояние в цялата страна - например Трънско, Пловдивско, Хасковско и т.н. и т.н.

Затова настояваме да се запази досегашният Каталог, като в него може да се добавят нови мерки, Само ако те въвеждат нови, по-строги режими и/или забрани и са за постигане на по-добро опазване на повърхностните и подземни водни тела!

От наша гледна точка, във връзка с наложилата се съдебна практика в последните години, настояваме само за едно изменение - на действие НУ_7_1 към мярка НУ_7, което трябва да се преформулира така:

НУ_7_1:

1. Недопускане на нови негативни промени в хидроморфологичния режим във водните тела, определени като или попадащи в зони за защита на водите. За целта се забранява:

- увеличаване на параметрите на разрешителните за водовземане/ползване за съществуващи ВЕЦ,
- изменения или удължаване на срока на разрешителните за ВЕЦ, за които строежът не е започнал, което се установява от компетентните органи по ЗВ чрез проверка на представени от възложителя доказателства за спазване на условията на чл.157, ал.1 от ЗУТ.
- издаване на нови разрешителни или удължаване/изменение на параметрите на разрешителните за водовземане на съществуващи ВЕЦ, чиито разрешителни не са удължени в законоустановения срок.
- издаване на разрешителни за водовземане/ползване за нови ВЕЦ,
- изземване на наносни отложения от реки и язовири без доказана необходимост съгласно Методиката на МОСВ.
- Изземване и добив на пясък последством земснаряди, драгажни помпи и други подобни съоръжения, които предизвикват суфозия или нарушават по друг начин скелета на основата и състоянието на подземните водни тела.

Мотиви: Намаляване на натиска от гореописаните дейности, постигане на целите на РДВ, предпазване на имотите на населението, принцип на предпазливостта и т.н. и т.н. Нещо повече, - мярката НУ_7 е за *подобряване на хидроморфологичните условия*, А досегашното действие към нея НУ_7_1 хем не е за подобряване, а само за недопускане на ново влошаване, хем беше доста обтекаемо и някои съдилища не го признаваха, хем не се спазваше от самите БД в някои случаи!

По-надолу предлагаме действия в новите ПУРБ, повечето от които си ги имаше и досега, Но Не бяха включени във всички РБУ, а например - само в ПУРБ на БДДР в едни по-добри времена на тази дирекция от сега. В някои случаи сме предложили по-строги ограничения към съществуващите и досега действия, които трябва да се отразят и в Националния Каталог. Предлагаме и действия, които ги имаше навсякъде, **НО обръщаме внимание върху тях, *за да не вземат да бъдат изтрети!***

Разбира се, предложили сме и нови действия, които са крайно необходими!

И така,

За всички райони на басейново управление да се въведат следните действия:

2. В зоните за защита на водите, в които удължаване срока на разрешителните на непостроени ВЕЦ и добивът на подземни богатства е допустимо, преди удължаването на разрешителни за ВЕЦ или реализацията на проекти за минно добивни дейности, да се изисква от инвеститорите провеждане на предварителен едногодишен мониторинг върху количественото, химичното и

екологично състояние на повърхностните и подземни води, който да бъде използван за оценка в рамките на процедурите по ОВОС и ОС, както следва:

- върху количеството и качеството на повърхностните и подземните води в участъците в радиус от 1000 метра около площадката за добив на подземни богатства
- върху количеството и качеството на повърхностните води, върху хидробионтите и природните местообитания в речните участъци, обхващащи 1 км над точката за водовземане, целия участък между водохващането и централатта, и 500 метра под заустването на отработените води от ВЕЦ.

Мотиви: Така ще се знае състоянието преди реализацията на ИП и впоследствие ще се установи действителното въздействие, като могат да се предвидят допълнителни смекчаващи мерки или разрешителното за водовземането или заустването ще може да се отнеме, а дейността да се прекрати - тоест се създават условия за прилагането на чл.199 и 199а от ЗВ. Този член досега не е прилаган въобще

3. Реализацията на инвестиционни предложения, свързани с миннодобивна и миннообогатителна дейност в райони, отстоящи на по-малко от 20 километра от съществуващи бивши мини за добив на уран, закрити с Постановление на Министерски Съвет № №56/29.03.1994г., да не се допуска!
4. Забрана за търсене, проучване и добив на подземни богатства в райони с доказано от наличните данни в Националния Геоложки Фонд присъствие на уранови орудявания, арсен и живак.
5. Мерки за рекултивация на стари хвостохранилища и мини, и за обезопасяване на всички бивши мини за добив на уран - например Медет, мините Злата, Пребойница и т.н.

Мотиви: Спазване на принципа на предпазливостта и че замърсяването трябва да се предотвратява при източника.

6. За докладите по ОВОС/ОСВ за минни дейности за добив на подземни богатства и за ВЕЦ-ове да се изисква И мониторинг на седиментите в речните корита с оценка на въздействието на бъдещото ИП и върху състоянието на седиментите преди одобряване на докладите. Като източник на данни за СКОС да се използва методиката на Румъния.
7. ИП за всички бъдещи ВЕЦ-ове да не се допускат без ОВОС/ОСВ. ОСВ да се провежда за защитените зони в близост до ИП, защото вътре в зоните ще е забранено, нали?
8. В собствения мониторинг, който минните компании са длъжни да докладват, да се включи изискване за мониторинг на седиментите в речните легла под минната дейност след старта на строителните дейности и впоследствие - веднъж годишно в периода на дейността. Като база за сравнение да се използват данните от едногодишния мониторинг преди ДОВОС, а критериите за СКОС да се вземат от методиката на Румъния. Ето линк - таблицата със СКОС за речни седименти е накрая:
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/74255>
9. В случай на установяване на надвишения на СКОС за речните седименти, минната дейност да се преустановява, освен ако надвишението е с не повече от 10% по-голямо от същите надвишения, които са били установени от мониторинга още преди изготвяне на докладите по ОВОС.

Мотиви: Предпазване на повърхностните и на подземните води от замърсяване. Най-достъпният и първи източник на информация за замърсяване от минна дейност е състоянието на речните седименти. Изхвърлените отрови минават и заминават, и единственият свидетел за тях са седиментите! Поради хидравличната свързаност на повърхностните и подземни води, замърсяването на седиментите доказва, че в

реката текат отрови от време на време и като се прекрати дейността, подземните води ще бъдат опазени.

10. Реализацията на инвестиционни предложения, свързани с миннодобивна и/или миннообогатителна дейност, както и за проучване и добив на нефт и газ, да се допуска само след като с конкретни изследвания е доказано, че реализацията на инвестиционни предложения няма да доведе до влошаване на състоянието на повърхностните и подземните води и на зоните за защита на водите, **нито до пряко или непряко отвеждане на опасни и/или вредни вещества и специфични замърсители в повърхностни и подземни води или да предизвика възникване на естествени процеси, които да доведат до влошаване на състоянието на повърхностни и подземни води.**

11. При разрешаването на всички бъдещи инвестиционни дейности **и при удължаване или изменение на сроковете на разрешителните за съществуващи дейности**, да се предвиди условие за прекратяване на дейността в случай на констатирано влошаване на качествените и количествените показатели на повърхностните и подземните води, причинено в резултат от дейността, доказано с данните от предварителния едногодишен мониторинг, сравнени с данните от последващия мониторинг, освен в случаите, когато са налице условия за обосноваване на изключения по реда на чл.156в - 156е от ЗВ.

Мотиви: Тези действия пряко произтичат от принципа на предпазливостта от една страна. От друга, смисълът им е потвърден от Решение на тричленен състав на ВАС по делото във връзка с действията, приети през ЕО на действащия ПУРБ 2016-2021 на ДР относно случая в Трън.

<http://www.sac.government.bg/court22.nsf/d6397429a99ee2afc225661e00383a86/d042b21955b9f8e6c2258272003bc1b0?OpenDocument>

Впоследствие, петчленен състав ги отмени, но на основание, че не е спазена процедурата и не са били подложени на обществено обсъждане, а не защото нямат смисъл или противоречат на закона.

12. Забрана за добив на подземни богатства - инертни и строителни материали, метални полезни изкопаеми, нефт и газ на по-малко от 200 метра от границите на принадлежащите земи на реките в естествено състояние.

13. Забрана за добив на подземни богатства - инертни и строителни материали, метални полезни изкопаеми, нефт и газ на по-малко от 200 метра от външния контур на диги и други подпорни съоръжения - за коригираните речни участъци.

14. Забрана за извеждане на голи сечи в райони, отстоящи на по-малко от 500 метра от границите на принадлежащите земи на реките.

15. Забрана за сеч на естествена крайбрежна растителност, включително и по бреговете и в принадлежащите земи на реките, освен в случаите, указани в чл.140, алинея 3, т.2 от Закона за водите.

16. Почистване на речни корита от растителност и наносни отложения да се извършва само за участъци, за които са включени такива дейности като мярка в ПУРН, и са оценени през ЕО и ОСВ на ПУРН.

Мотиви: Тези мерки са 100% в изпълнение на чл.143 от ЗВ и осигуряват борба с ерозията, опазване на местообитания, на нивата на подземните води, на самопочистващите функции на реките, предотвратяване на пряк контакт на повърхностни с подземни води и т.н. и т.н.

17. Забрани за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и в буферните зони около водоземните съоръжения/системи. Действия:

- Контрол на ограниченията и забраните в границите на СОЗ и зоните за защита на питейни води.
- Спазване на забрани и ограничения в СОЗ съгласно заповедта за определяне на зоната.
- Спазване на забрани и ограничения в буферните зони около водоземните съоръжения/системи без учредена СОЗ от списъка по приложение № 1 към Националния каталог от мерки (ПУРБ).

Тези три действия да са приложими за всички водни тела във всеки РБУ.

ЗАБЕЛЕЖКА:

Тази мярка със съответните действия я има и в сега действащите ПУРБ на ДР и ЗБР, в ПУРБ на ИБР със сигурност я няма, а за ЧР не сме проверявали. Трябва да я има във всички РБУ, като **Националният каталог от мерки не трябва да се променя, с изключение на действието, което тук сме описали под №1, на новопредложените тук действия и на по-строгите ограничения, които предлагаме в старите мерки!**

18. Забрана за изграждане на нови водоземни съоръжения, препречващи изцяло речното корито - за всички ВТ във всички РБУ.

Мотиви: Недопускане на увеличаване на хидроморфологичния натиск навсякъде и постигане целите на РДВ. Тази мярка и сега я има в ПУРБ на ДРБУ.

19. След установено веднъж нарушение на условията на всяко разрешително за водоземане в резултат от проверка от страна на БД относно изпусканото в реката минимално водно количество във връзка с изискването за осигуряване на минималния допустим отток, при установяване на второ или следващо нарушение на изпусканите минималните водни количества, разрешителното за водоземане на титуляра се отнема и дейността, чрез която се извършва нарушението, се прекратява незабавно, завинаги, без значение какъв период е изминал между двете проверки.

Мотиви: Прекратяване на бруталните закононарушения и убийството на реките. Постигане на целите на РДВ. Още първото пресушаване на реката е избило всички живот в реката и животът може да се възстанови само, ако реката не бъде пресушавана отново.

20. Провеждане на независим хидробиологичен и химичен мониторинг на задбаражните блата на всички русови ВЕЦ веднъж годишно.

21. Определяне на индивидуални емисионни норми за всички ПСОВ у нас.

22. Проверка на "пречистените" отпадъчни води след ПСОВ, които се заустват в реките и определяне на условия за постигане на индивидуалните емисионни норми.

Мотиви: У нас повечето ПСОВ не пречистват отпадъчните води както трябва, а на доста места не пречистват нищо и не работят въобще. Така общините си спестяват пари. Трябват действия по този въпрос. Индивидуалните емисионни норми трябва да се определят в зависимост от приемника - едно е да изливаш замърсени води в Дунав, друго е във Владайска река.

23. Забрана за удължаване на разрешителни за руслови ВЕЦ при установяване на увреждане на състоянието и риск от замърсяване на повърхностни и/или подземни води.

Мотиви: Замърсяването, предизвикано от ВЕЦ Кадиево, ще се мултиплицира на много места, имайки предвид, че всички руслови ВЕЦ са изградени на води, които са замърсени и водата в тях е подложена на еутрофикация . Проблемът трябва да се установи навреме и да се вземат мерки.

24. Забрана за дейности, водещи до *разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземването на отложенията и почвите, покриващи водното тяло*

25. Забрана за добив на подземни богатства под водното ниво на първото от повърхността подземно водно тяло.

Мотиви: Опазване на подземните води от замърсяване и избягването на предпоставки за пряко отвеждане на замърсители от повърхността в подземните води, принцип на Предпазливостта.

26. Значително разширяване на мрежата от ХидроМетрични Станции

27. Всички ВЕЦ-ове на напоителни канали да работят само в напоителния сезон!

28. Всички ВЕЦ-ове на напоителни канали да си обезопасят каналите!

29. На всички напоителни канали и на деривационните канали за ВЕЦ да се създаде възможност дивите и питомните животни да пият вода от тях безопасно. Когато каналът е на по-малко от един километър от повърхностен воден обект, да се създаде възможност за достъп на животните до водния обект с подходящи проходи за преминаване над каналите.

30. Всички напорни тръбопроводи за ВЕЦ и други водопроводи, които са изпълнени над повърхността на терена, да се вкопаят в терена за осигуряване на достъп на питомни и диви животни до реките. Допуска се тръбопроводите да са открити само на разстояние, равно или по-малко от 50 метра от съоръжението за водовземане.

Мотиви: Опазване на живота и здравето на населението, дивите и питомните животни, осигуряване на достъп до водните обекти.

31. Доказване на пригодността на всички съществуващи рибни проходи да изпълняват целите си и да осигуряват миграцията на рибите и другите водни организми целогодишно при миграция на рибите и другите водни организми и в двете посоки - надолу и нагоре по течението. Ако не осигуряват миграция - да се реконструират дотогава, докато осигурят, а ако това е невъзможно - ВЕЦ-ът да се премахне! Той е разрешен заради рибния си проход като смекчаваща мярка, която се оказва, че не работи въобще. Тоест, условията на решенията по ЗООС,ЗБР и на разрешителните по ЗВ не са спазени!

32. Нови рибни проходи и реконструкции на съществуващи се изграждат само от природосъобразен тип. Когато условията не позволяват, се изграждат рибни проходи от технически тип само с вертикални прорези /Vertical Slot/, според определенията в ръководството Fish Passes Design, Dimensions and Monitoring - FAO

33. Реконструкция или ново изграждане на всички съществуващи рибни проходи в съответствие с Наредбата за Рибни проходи. - За всички ВТ, срок - една година след влизане в сила на Наредбата.

34. Ако не е допуснато изключение по чл.156е от ЗВ, не се разрешават ВЕЦ-ове с баражи, при които разликата във водните нива на входа и изхода е по-голяма от:

- 6 метра - в шарановата зона
- 8 метра - в смесената мряно-пъстървова зона
- 10 метра в пъстървовата зона

Мотиви: При по-големи височини за преодоляване миграцията на съответните видове в тези зони е невъзможна, освен ако не се използват лифтове, които не вършат никаква работа. Справка - ръководството на FAO.

35. До влизане в сила на методиката за определяне на минималния допустим отток, за всички съществуващи водовземни съоръжения за ВЕЦ да се изменят служебно разрешителните за водовземане, като се определи минимален допустим отток не по-малък от 20% от средномногогодишното водно количество

през периода октомври - март и 40% през периода април-септември, но не по-малък от минималното средномесечно водно количество с 95% обезпеченост към точката на водовземане. Срок - 6 месеца след влизане в сила на ПУРБ.

Мотиви: Постигане на целите на РДВ, осигуряване на миграцията и на подходящ за оцеляването на живота в реката минимално допустим отток, включително и от гледна точка на климатичните промени, които налагат по-високи изисквания от записаните в ЗВ. За тази точка обосновката е представена още в ЕО и ОСВ на първите ПУРБ. Според съвременните изследвания е доказано, че:

- Праг от 10% от средномногогодишния отток, запазен за водна екосистема, се счита за най-ниската граница, съответстваща на сериозно влошаване на системата, което е в нарушение на РДВ.
- Във всички съвременни методи за бърза оценка на минимално допустимия отток се приемат поне 30%.
- Посочените по-горе проценти се базират на хидрологичния метод за бърза оценка на Тенант ***Tennant (Montana) Method***:
<https://www.youtube.com/watch?v=Siekg5ciGI> Основното предимство на метода, който е доста стар - от 1975г., е, че е много лесно приложим и работи в посока на принципа на предпазливостта.
- По-точните и съвременни холистични методи за оценка на минимално допустимия отток се очаква да бъдат включени подробно в Методиката, но те са доста по-сложни, с големи вариации според хидроморфологичните условия, сезоните и месеците дори, видовете и местообитанията и пр., НО не водят до по-малки от горесцитираните стойности.
- Повече подробности по темата можете да откриете на следния линк:
<https://www.youtube.com/c/EflowsNet/videos>
- Ето Ви още нещо интересно за четене във връзка с постигане на целите на Бризбейнската декларация /2018/ и респективно на целите на РДВ:
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2018.00045/full>
- А най-интересното за четене е следният румънски документ, за да видите колко сте назад с тия Ваши мижави 10%:
https://www.researchgate.net/publication/352913176_The_Romanian_Ecological_Flow_Method_RoEflow_Developed_in_Line_with_the_EU_Water_Framework_Directive_Concept_and_Case_Studies

36. Актуализиране на зоните за защита на водите за стопански ценните видове риби съобразно новата заповед на министъра на ЗХГ за целогодишната забрана за риболов. Този път БДЗБР да вземе да си ги включи в плана, защото само тя не ги беше включила!

37. Въвеждане на Зони за Защита на Водите за Отдых и Водни Спортове, както и за ЗЗВ за Къпане!

Мотиви: Спазване на съответните директиви на ЕС. За целта да се изискат становища и предложения от всички организации, осъществяващи водни спортове по реки и язовири. БДЗБР имат доста отдавна такова предложение от федерацията по рафтинг за Кресненското дефиле, което със сигурност са го изхвърлили в Коша си за разумните предложения на гражданските организации.

38. Въвеждане на автоматично, денонощно видеонаблюдение на реките под всички водохващания за ВЕЦ и под местата на възможни зауствания на отпадъчни води от възможните замърсители. За целта всяка БД да си направи платформа, в която всеки гражданин да може да влезе и да провери какво става на всяка конкретна река по всяко време.

Мотиви: Спазване и контрол на изискванията на ЗВ относно минималния допустим отток и предотвратяване на замърсяването при източника, както и за да стане възможно прилагането на принципа Замърсителят плаща!

39. Разполагане на запечатани Data logger системи, измерващи поне разтворим кислород, Рн, електропроводимост под всички водохващания за ВЕЦ и под местата на зауствания на отпадъчни води от замърсители. Достъп до уредите трябва да имат само Басейновите дирекции, но не и инвеститорите.

Мотиви: Подобрен контрол - така по-лесно ще може да се хване замърсяване или пресушаване. Тази мярка е в пряка връзка със следващата.

40. Провеждане на обща Оценка на Въздействието на досега изградените и действащи ВЕЦ за всеки РБУ! В случаите на доказано увреждане на елементите от околната среда - незабавно спиране на дейността и отнемане на разрешителните на всички ВЕЦ-ове, при които се установи увреждане! Иначе няма как да се постигнат целите на РДВ

Мотиви: Принцип на предпазливостта - като сте разрешили толкова много ВЕЦ-ове, дайте да видим дали наистина не са довели до влошаване на екологичното състояние на ПВО, преди да продължите да ги разрешавате или да удължавате срокове, защото няма кой да Ви вярва. Премахването им сега е за да се постигнат целите на РДВ.

41. Преразглеждане и изменение на разрешителните за заустване на отпадъчни води по отношение наличието на приоритетно-опасни вещества, чието заустване следва вече да е прекратено, както и по отношение на определените индивидуални емисионни ограничения – при заустване във водни тела в по-ниско от добро състояние.

42. Установяване на постоянен мониторинг на химичното състояние на подземните води в районите на индустриални и минни обекти, които създават риск за химичното състояние на водните тела и могат да предизвикат замърсяването им.

Предотвратяване на прякото и непряко отвеждане в подземните води на опасни вещества - оргонохалогенни съединения или вещества, които могат да образуват такива съединения във водна среда; оргонофосфорни съединения; органични съединения на калая; вещества и препарати или продукти от разпадането им с доказани канцерогенни или мутагенни свойства или свойства, които могат да въздействат върху стероидогенните, тиреоидните, възпроизводителните или други свързани с ендокринните функции на човешкия организъм, във или посредством водна среда; устойчиви въглеродороди и устойчиви биоакмулируеми органични токсични вещества; цианиди; арсен и неговите съединения, метали и техните съединения и биоциди и продукти за растителна защита, за които е установено, че са опасни вещества. По-конкретно:

- Изготвяне на списък на веществата попадащи в групите опасни вещества и възможните им източници;
- Преглед на мониторинга на повърхостните водни тела за установени опасни вещества;
- Установяване на свързаните подземни водни тела и включване на установените опасни вещества в програмата за контролен мониторинг на подземните води;

43. Прилагане на най-добрите екологични практики за предотвратяване или ограничаване на прякото и непряко отвеждане в подземните води на замърсяващи вещества, за които се счита, че не са опасни, но създават риск или потенциален риск за замърсяване и отвеждането им причинява влошаване на подземните води и предизвикване на значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрацията на замърсителите

44. Установяване на по-строги прагове на замърсяване в случаите, в които съществува риск за непостигане на добро състояние на водното тяло.
45. Опазване на подземните водни тела, определени като зони за защита на водите, които се използват за питейно-битово водоснабдяване със следните действия: 1. ограничаване на водовземането за всяка друга цел, когато съществува риск да се създаде допълнително понижаване на водното ниво във водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване на населението или за привличане на замърсени води от повърхностни водни тела с по-ниско от добро екологично и/или химично състояние и/или от други подземни водни тела в лошо състояние и/или от съседни, замърсени части на подземното водно тяло, от което се черпи водата; 2. ограничаване, преустановяване или предписване на допълнителни изисквания към дейността на обекти, емитиращи едно или повече замърсяващи вещества или показатели на замърсяване, за които в района на водоземане в подземното водно тяло са установени превишения на стандарта за качество на питейните води, изискващо пречистване при производството на питейна вода, повишена концентрация над установеното базово ниво, което е предпоставка за изискване на по-високо ниво на пречистване при производството на питейна вода и наличие на значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на замърсителите със стойности около и над 75 % от праговите стойности.

Мотиви: Мерките по т.40-44 са превантивни и в изпълнение на чл.6 от Директивата за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване и следва да се прилагат за всички водни тела в 4-те РБУ.

Индивидуализирани мерки и действия към различните РБУ:

46. Разпореждане каскадата Среден Искър да изпълни всичките условия, залегнали в решението по ОВОС/ОСВ. Срок - до шест месеца след влизането в сила на ПУРБ.
47. ВЕЦ Пчелина да се затвори! Това за момента е изпълнено, но собственикът съди МОСВ. Да се предвиди мярка в ПУРБ за този ВЕЦ - служебно изменение на разрешителното за да взема вода Само от повърхностния слой на язовир Пчелина при с.Лобош.
48. Разрешителното за водоземане на Каскада Благоевградска Бистрица да се приведе в съответствие с параметрите, оценени в процедурата по глава шеста от ЗООС и годишният лимит на използваната вода да се намали до лимита на ВиК Благоевград.
49. За Каскадите Санданска и Пиринска Бистрица - ако не се приеме точка 35 за минималния допустим отток, то поне да се пристъпи към служебно изменение на разрешителните за водоземане и привеждането на минималните водни количества за тези ВЕЦ-ове в съответствие с определението за минималния допустим отток от ПЗР на ЗВ, защото те в момента са с около 6-7% от средномногогодишното водно количество.
50. За ВЕЦ Разлог, ВЕЦ Петрово и ВЕЦ Румянцево - служебно изменение на разрешителните за водоземане и привеждането на минималните водни количества за тези ВЕЦ-ове в съответствие с определението за минималния допустим отток от ПЗР на ЗВ, като същото да се определи като равно на минималното средномесечно водно количество с 95% обезпеченост към точката за водоземане. Данните се взимат за карстовите извори "Язо" и "Кьошка"/за ВЕЦ Разлог/, "Глава Панега" /за ВЕЦ Румянцево/ и "Бистрец" /за ВЕЦ Петрово/ Срок - **незабавно** след влизането в сила на ПУРБ!

Основание - спазване на закона! Официалните данни за оттока на карстовите извори при тези ВЕЦ-ове би трябвало да ги имате, а ако ги нямате, ние ще ви ги дадем, но по-добре да ги вземете от НИМХ. Прочее, за ВЕЦ Петрово имаше такава мярка в ПУРБ 2010-2015, но директор на БДЗБР Вангелия Иванова въобще не я спази при удължаване на разрешителното и после някак случайно престана да бъде директор...

51. За новите ВЕЦ на старите питейни язовири - Бебреш - разрешителното да се измени така, че ВЕЦ-ът да работи само когато яовирът пълен догоре, за Тича - също, а за Камчия да се спре кражбата на вода, която изчезва неизвестно къде.

Основание - според междинния преглед на значимите проблеми, проблемите с питейната вода от тези язовири били от засушаването. Еми щом като проблемите са от засушаването, това са мерките, за да не остава населението без питейна вода, която да е отишла за ВЕЦ-овете и после да няма за населението.

52. Разрешителните за водовземане за производство на електронергия от реки и потоци, на които средномногодишното водно количество в реката е по-малко от 100 л/сек да се отнемат. Срок - незабавно след влизането в сила на ПУРБ! Основание . чл.118ж от ЗВ. Важи най-много за НЕК ЕАД, но има и други случаи, които Басейновите си ги знаят..

53. Мерки за рекултивация на мината Медет. Някой ден скатове ще се сринат масирано, отровите ще прелеят и тогава ще настъпи екологична катастрофа в поречието на Тополница. Срок - незабавно след влизането в сила на ПУРБ!

54. Мерки за справяне с проблемите, които се причиняват от старите уранови мини.

55. Редуциране/регулиране на водовземането от подземни води в Хасково така, че при понижение на водното ниво да не се осушават най-високо разположените уранови прослойки.

56. Изграждане на автоматична станция за непрекъснат мониторинг на химичното състояние на Драговищица при граничен пункт Олтоманци. Също така и ежемесечен мониторинг на състоянието на подземните води при граничния пункт - там си има кладенец и без това.

Мотиви: Принцип на предпазливостта - очакваното замърсяване на Драговищица и на подземните води от кумулативното въздействие на мините и ВЕЦ-овете в РСърбия. Така се дава възможност за незабавно предприемане на действия по конвенцията от Еспоо и РДВ на ЕС.

50. Прекратяване на действието на разрешителното и спиране на дейността за ВЕЦ Кадиево на река Въча по реда на чл.50а от Закона за водите. Срок - незабавно след влизането в сила на ПУРБ.

Мотиви: Влошаването на състоянието на подземното водно тяло е доказано от доклад на БАН и МГУ относно замърсяването с манган на питейните кладенци за с.Брестовица.. Ако ВЕЦ-ът не се спре, замърсяването ще се разпространява и ще засегне още много питейни кладенци.

Не на последно място, от ПУРБ трябва да отпаднат всички мерки и действия, които повтарят буквално разни общи законови разпоредби или да бъдат ясно дефинирани като конкретни действия. Пример от ЗРА - от сорта на "спазване на забрани по време на размножителния период" и прочее. След като такива ограничения и забрани си ги има в законите, няма защо да се преповтарят в ПУРБ.

Б. Мерки в ПУРН

1. Забрана за изземване на инертни материали от речните легла, ако "почистването" не е обосновано и предвидено като мярка в ПУРН за дадения

участък от съответното ВТ. Кметове и областни да са така любезни да си дадат предложенията за ПУРН, за да преминат през ЕО и ОСВ!!!

2. Забрана за изземване на инертни материали от речните легла, освен ако не са проведени хидравлични изчисления от НИМХ, а не от частни мошеници, с които е доказана необходимостта от уширяване и/или удълбочаване на леглото.
3. Забрана за изземване на инертни материали от речните легла без проект с напречни и надлъжни профили.
4. Забрана за сеч на крайбрежна растителност по бреговете и в крайбрежните заливаеми ивици на реките.
5. Спазване на указанията на МОСВ за "почистването" на речните легла.
6. Забрана за извеждане на голи сечи в райони, отстоящи на по-малко от 500 метра от от границите на принадлежащите земи на реките.
7. Въвеждане на задължения за кметовете да си почистват уличната дъждовна канализация и шахтите /най-малко два пъти годишно - в началото на пролетта и на есента/.
8. Въвеждане на задължения за кметовете за редовно миене на улиците /най-малко веднъж на всеки два месеца извън зимния сезон/

Не на последно място, ние намираме, че в новите ПУРБ отговорността за спазването на мерките и прилагането на действията към тях трябва да бъде индивидуализирана и лична - на определените дирекции на съответните ведомства и на техните директори. Като не се спазят в срок - директорът носи отговорност за бездействие. Иначе нито едно действие, за което е необходимо финансиране, няма да се осъществи! С други думи - в таблиците към мерките трябва да се индивидуализира и отговорника, а не само да се изброяват МОСВ, МЗХ, БД и т.н.

И още нещо изключително важно - бяхме свидетели досега как повечето директори на БД, някои от които ноторно известни, си позволяваха да нарушават мерки и изрични забрани от собствените си ПУРБ в полза на инвеститорите при издаването на становища за допустимост и/или на разрешители по ЗВ. Някои от тях вече осъдихме, други тепърва ще ги осъдим. Затова настояваме да се въведе неписано правило в МОСВ - директор на БД, който е нарушил мерките в ПУРБ и това е доказано с окончателно решение на съда, моментално да бъде уволняван, за да не продължава да извършва същите нарушения с още по-голям мерак и ентузиазъм!

Няма да е лошо този въпрос да бъде изяснен кристално в едни указания на министъра на ОСВ до директорите на всички Басейнови в страната!

Надяваме се да приемете предложенията и да включите предложените тук действия в новите ПУРБ и ПУРН.

Предварително благодарим за разбирането и съдействието.

Дата 13.05.2022г.

Член на УС:

/инж.Димитър Куманов /
